

Handläggare
Åsa Örnevik
08-508 15 039**Till**
Skarpnäck stadsdelsnämnd
2021-11-25

Riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet i kommunala förskolor i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skarpnäck stadsdelsnämnd godkänner Riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet i kommunala förskolor i Stockholms stad.

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har, tillsammans med representanter från flera förvaltningar, tagit fram en riktlinje för mat, måltider och fysisk aktivitet i kommunala förskolor. Den stadsövergripande strategin för god, hälsosam och klimatsmart mat (dnr 1.6.1-6457/2018 och KS 2018/430) för bättre folkhälsa och minskad miljö- och klimatpåverkan utgör en utgångspunkt i riktlinjerna.

Riktlinjerna syftar till att säkerställa att måltidsverksamheten i stadens kommunala förskolor har en likvärdig kvalitet. Riktlinjerna ska även tydliggöra sambandet mellan måltidsverksamhet, fysisk aktivitet och hälsa. Måltiderna ska vara en del av utbildningen och bidra till att uppnå målet att barnen får kunskaper och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan.

Riktlinjernas inriktning ska prägla all förtäring som förskolan tillhandahåller. Förvaltningens förskolor har ett köksnätverk där deltagare från samtliga tillagningskök får fortbildning inom bland annat näringslära, hygien, matens miljö- och klimatpåverkan samt kännedom om stadens måltidsrelaterade styrdokument.

Förskolornas måltidsbudget är i balans och de serverar en hög andel ekologiska livsmedel, har låga koldioxidutsläpp samt arbetar aktivt med att minska matsvinnet.

Bakgrund

Enligt stadens budget 2021–2023 ska utbildningsnämnden ha en fortsatt nära samverkan med stadsdelsnämnderna i frågor som är gemensamma för stadens förskolor. Det gäller framför allt samordning av kommunikation, kompetensutvecklings- och

kompetensförsörjnings-insatser samt av stadens riktlinjer och policydokument.

I enlighet med stadens *Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat* ska strategin brytas ner i konkreta riktlinjer för förskola, grundskola och gymnasiet och för de äldre utformas en kostpolicy. Riktlinjer och kostpolicy ska följa en gemensam röd tråd och sedan anpassas till respektive målgrupp och verksamhet och vara styrande för stadens måltidsverksamheter. Övriga verksamheter ska så långt det är möjligt förhålla sig till de övergripande riktlinjerna.

Arbetet med riktlinjerna har letts av utbildningsförvaltningen och genomförts i samverkan med en referensgrupp bestående av kökschefer och kockar inom förskola och skola. Arbetsgruppen har bestått av representanter från skolhälsan, utbildningsförvaltningens kommunikationsenhet, miljöförvaltningen och projektledare inom fysisk aktivitet. Styrgruppen har haft representanter från gymnasiegrund- och förskoleavdelningen inom utbildningsförvaltningen.

Vidare har dialog förts med barnombudsmannen i Stockholms stad och med nätverket för stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer för förskola. Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor har även varit delaktiga och inkommit med synpunkter.

Riktlinjerna ska antas av berörda nämnder i enlighet med Kommunfullmäktige aktivitet *Stadsdelsnämnderna ska ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin för 2021*.

Ärendet

Stadens kommunala förskolor ska lära alla barn att själva grundlägga en hälsosam livsstil med goda matvanor och fysisk aktivitet. Näringsriktiga, goda och välkomponerade måltider inom förskolan ger barn goda förutsättningar för att orka med dagen. Måltiderna ska även grundlägga goda matvanor som är hållbara för både hälsa och miljö.

Måltiderna är att betrakta som en del av utbildningen och måltiderna är hela förskolans ansvar. Det är viktigt att skapa de bästa förutsättningarna för att barnen ska trivas i matsalen, eller på avdelningen, och för att de ska äta av måltiderna. Att måltiderna är energi- och näringsriktiga är betydelsefullt för alla men för vissa barn kan detta vara extra betydelsefullt och måltiderna är därför ett viktigt led i arbetet för att öka jämlikheten vad gäller hälsa.

Riktlinjerna ska vara en del av det systematiska kvalitetsarbetet och ligga till grund för miljö- och hälsoarbetet i alla verksamheter. De utgår från Livsmedelverkets rekommendationer och de Nordiska näringsrekommendationerna. Livsmedelsverkets måltidsmodell består av 6 delar: *God, Integrerad, Trivsamt, Miljösmärt, Näringsriktig och Säker*. Delarna bildar tillsammans en helhet för måltiden och måltidsupplevelsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen och behandlats i förvaltningsgrupp och pensionärsrådet 2021-11-18.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjernas syfte är att bidra till att barn får en hög kvalitet på måltiderna vad gäller energi- och näringsinnehåll, sammansättning, måltidsmiljö, variation och måltidsupplevelse. Måltiderna ska vara en del av utbildningen och bidra till att uppnå målet att barnen får kunskaper och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan och miljön. Måltiderna ska vara en källa till matglädje, ge inspiration och vara en trevlig stund av avkoppling. Näringsriktiga, hållbara och vällagade måltider ger barnen goda förutsättningar att orka med dagen i förskolan.

Enligt barnkonventionen har varje barn rätt till goda uppväxtvillkor och rätt till utveckling. Barnets bästa ska vara vägledande i allt arbete vid förskolan och det är därför av särskild vikt att verksamheten genomsyras av ett helhetstänkande kring kost, fysisk aktivitet och hälsa.

Förvaltningens förskolor har sedan 2013 ett köksnätverk där deltagare från samtliga tillagningskök får fortbildning inom bland annat näringslära, hygien, matens miljö- och klimatpåverkan samt kännedom om stadens måltidsrelaterade styrdokument. Nätverket är även en plats för deltagarna att dela kunskap och erfarenhet. 18 av förvaltningens 28 kommunala förskolor tillagar maten i egna kök och resterande har intern catering.

Förskolornas måltidsbudget är i balans och samtliga förskolor har under många år arbetat med matens miljöpåverkan och för en biologisk mångfald i balans genom att servera en hög andel ekologiska livsmedel. Förskolorna når med god marginal stadens mål om 60 procent av värdet i kronor.

Sedan 2016 har åtgärder vidtagits för att även minska matens klimatpåverkan och samtliga förskolor serveras minst två

vegetariska måltider per vecka samt använder en stor andel växtbaserade livsmedel i matlagningen vilket resulterar i stadens lägsta koldioxidutsläpp/kg livsmedel.

Förskolorna bedriver ett aktivt arbete med att minska matens miljö- och klimatpåverkan genom att minska matsvinnet. Sedan i år har förvaltningen en egen indikator för att strategiskt och systematiskt arbeta med att minska matsvinnet. Indikatorns mätvärde baseras på erfarenhet från tidigare mätning.

Förskolorna arbetar sedan tidigare utifrån egna riktlinjer för pedagogiska måltider, specialkost och riktade inköp. Förvaltningen ser över möjligheterna att författa lokalt anpassade riktlinjer baserade på stadens samt nationella riktlinjer och rekommendationer.

Riktlinjerna bedöms inte få olika konsekvenser för barnen beroende på om det är flickor eller pojkar och således inte påverka jämställdheten.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Johanna Hult
Avdelningschef förskola/fritid

Bilaga

Riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet inom kommunala förskolor i Stockholms stad

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör	2021-11-10
Johanna Hult, Avdelningschef	2021-11-10